

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Beantwoording schriftelijke vragen CDA: Verkoop van kerkgebouwen?

Collegedatum: 10 december 2024

Kernboodschap

De parochie heeft in 2022 aangegeven dat de Heilige Annakerk binnen 2 tot 3 jaar een waardige herbestemming moet krijgen. Volgens de parochie is woningbouw voor senioren en starters hier het meest kansrijk. Uit de gesprekken die zijn gevoerd met de parochie komt naar voren dat er geen behoefte is aan ondersteuning bij het herbestemmingstraject.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
22-09-2020	College besluit aan Spectrum opdracht te verstrekken voor het opstellen van een kerkenvisie (Z/19/028504)

Toelichting

De St. Annakerk in Bergharen samen met de naastgelegen pastorie staan te koop. Al langer is bekend dat de parochie de Twaalf Apostelen verscheidene kerkgebouwen wil afstoten. De St. Annakerk is een Rijksmonument. De St. Annakerk vormt het hart van het dorp Bergharen. Velen hechten, ondanks teruglopend kerkbezoek, waarde aan deze prachtige kerk met de naastgelegen begraafplaats, zowel maatschappelijk als bepalend monumentaal beeld in de kern van het dorp en met een grote historie. Soms worden kerken omgebouwd naar appartementen, zoals nu ook gebeurt met de St. Victorkerk in Batenburg. In sommige plaatsen doen dorpsbewoners met succes een beroep op de gemeente om de kerk met een gewijzigde functie voor de gemeenschap te kunnen behouden. Hierover zijn door CDA vragen gesteld. In navolgende tekst beantwoorden wij de gestelde vragen.

Antwoord van het college

1.

Op welke wijze onderhoud de gemeente contact met het Parochiebestuur over de kerken die te koop komen?

Spectrum, een adviesorganisatie voor maatschappelijke vraagstukken heeft in opdracht van de gemeente in 2022 contact gehad met het kerkbestuur over de kerken die de religieuze functie verliezen en welke in religieus gebruik blijven. De gemeente heeft hierin verder geen proactieve rol op zich genomen omdat de parochie heeft aangegeven dat er geen behoefte is aan ondersteuning.

2.

In hoeverre heeft de gemeente een visie op de herontwikkeling of herbestemming van vrijkomende kerkgebouwen mede gelet op de historische, maatschappelijke en monumentale waarde van kerkgebouwen?

In opdracht van de gemeente heeft Spectrum een kerkenvisie opgesteld (juli 2022). De visie is nog niet door het college aan de gemeenteraad gepresenteerd. We hopen u in het eerste kwartaal van 2025 deze visie met daarbij de mogelijke financiële consequenties aan te bieden.

3.

Welke rol ziet de gemeente voor zich, in het geval hier initiatieven toe zouden komen, om de St. Annakerk een functie te laten behouden ten gunste van het dorp?

De gemeente kan hier in die situatie breed naar kijken. Zo zou de gemeente voor deze kerk een actief bestemmingsbeleid kunnen voeren. Verruimen van de bestemming met het oog op meer exploitatiemogelijkheden. Of met het oog op een herbestemming die eventueel aanstaande is.

4.

De St. Annakerk heeft een maatschappelijke bestemming. Wat betekent dit voor de verkoopbaarheid mede in het licht van de Omgevingswet?

De St. Annakerk heeft een maatschappelijke bestemming. Binnen deze bestemming is een aantal gebruiksmogelijkheden aanwezig, zoals voorzieningen ten behoeve van openbaar bestuur, sociaal-culturele en levensbeschouwelijke voorzieningen, verenigingsleven, onderwijs, sport- en gymnastieklokalen, (kinder)dagopvang, opvoeding, lichamelijke en/of geestelijke volksgezondheid, alsook ondergeschikte detailhandel en horeca ten dienste van deze voorzieningen.

Onder maatschappelijk valt nadrukkelijk niet: alle mogelijke vormen van zelfstandig en/of nagenoeg zelfstandig wonen in combinatie met zorg.

In het vastgoedperspectief kunnen gebouwen van functie veranderen. Voor een particuliere koper zal de St. Annakerk als maatschappelijk vastgoed niet interessant zijn, maar er is wel toenemende belangstelling voor herbestemming van gebouwen. De marktomstandigheden (regelgeving, fiscaliteit, verduurzaming, bouwkosten e.d.) worden hierbij wel als uitdagend ervaren (*info KPMG onderzoek*).

Als er andere gebruikswensen zich voordoen die niet passen binnen de maatschappelijke bestemming heeft de gemeente hierin de regie en kan hier sturing aan worden gegeven. Onder de Omgevingswet zit in het omgevingsplan geen bestemmingen meer, zoals we die voorheen kende. Bepalend is straks of de betreffende functie of activiteit op basis van de algemene regels/beleid passend is in zijn omgeving of via gebiedsgericht maatwerk passend kan worden gemaakt.

5.

De St. Annakerk is een Rijksmonument. Wat betekent dit voor het wel of niet kunnen wijzigen van de bestemming?

In nauw overleg met de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE) kunnen rijksmonumenten met respect voor historie en architectuur worden herbestemd. Dit vraagt wel om de juiste kennis en een goede voorbereiding. Een vastomlijnd recept daarvoor bestaat niet; in de monumentenzorg staat maatwerk voorop.

6.

Hoe staat het met de St. Victorkerk in Batenburg, wat is de status van de geplande appartementen?

Het ontwerpbesluit Omgevingsvergunning voor de transformatie van de St. Victorkerk in Batenburg heeft 6 weken ter inzage gelegen. Tijdens de terinzagelegging zijn zienswijzen ingediend. Deze zienswijzen worden beoordeeld.

Op dit moment is de architect bezig met een tekening / voorstel voor het buitenterrein (parkeren / speelvoorzieningen). De Leefbaarheidsgroep Batenburg en buurtbewoners zullen hierbij betrokken worden. Zodra er consensus is kan de definitieve beschikking worden opgesteld.

Gevolgen

Niet van toepassing

Communicatie

Niet van toepassing

Uitvoering of Vervolgstappen

De Raad beslist zelf hoe zij deze nota verder behandelen binnen haar besluitvormingsprocedures

Geheimhouding:

Niet van toepassing.